

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3221/2021
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојица из ..., чији је заједнички пуномоћник Небојша Црногорац, адвокат из ..., против туженог „Весели четвртак“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Ана Воркапић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнади штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2136/21 од 25.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2136/21 од 25.08.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 347/2019 од 12.01.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог број .../... од 21.12.2018. године (погрешно наведено 2019. године), којим је тужиоцу отказан уговора о раду, као и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду штете у виду изгубљене зараде, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ББ из ... којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог број .../... од 21.12.2018. године, којим је тужиоцу отказан уговора о раду и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду штете у виду изгубљене зараде, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом петим изреке, одбачена је тужба тужилаца у делу у којим су тражили да се обавезе тужени да уз исплату зараде у корист тужилаца уплати одговарајуће доприносе у складу са законом. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом седмим изреке, обавезани су тужиоци да солидарно туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 142.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2136/21 од 25.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију, са захтевом за накнаду трошкова њеног састава.

Испитујући правилност побијене пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 71/11 и 18/20) Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

Доношењем побијене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Без утицаја су ревизијски наводи којима се указује да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из тачке 12. цитиране законске одредбе јер се ревизија на основу члана 407. став 1. ЗПП не може изјавити из овог законског разлога. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП-а, јер је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Супротно тврдњи ревидента ревизијски суд сматра да је другостепени суд оценио све жалбене наводе који су од значаја за пресуђење ове парнице.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци су били у радном односу код туженог на неодређено време на радном месту ... - ... у Побијеним решењима од 21.12.2018. године, тужиоцима је престао радни однос код туженог закључно са 24.12.2018. године, због престанка потребе за њиховим радом из разлога прописаног чланом на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Пре отказа уговора исплаћена им је отпремнина у смислу члана 158. Закона о раду. Тужени је као послодавац 20.11.2018. године донео Одлуку о увођењу организационих промена, којом је утврђено да постоји потреба спровођења одређених организационих промена код послодавца и то између осталог смањење броја извршилаца на пословима ... - ... у оквиру ..., с`обзиром на то да немају довољан обим посла који би са аспекта ефикасније организације рада оправдао њихово обављање од стране утврђеног броја извршилаца, а које послове ће у оквиру редовног радног времена обављати извршиоци на другим пословима због чега се постојећи број извршилаца на овом радном месту (3) смањује на једног извршиоца. Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог од 20.11.2018. године, измена је извршена тако што је смањен је број извршилаца на радном месту ... - ... у ... јер је уместо 3 извршиоца предвиђен 1 извршилац. Белешком о објављивању акта на огласној табли послодавца од 20.11.2018. године утврђено је да је на огласној табли туженог истакнут Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова и Одлука туженог од 20.11.2018. године. Дана

29.11.2018. године, тужени је донео Одлуку о покретању поступка за утврђивање вишка запослених, којом је утврдио критеријуме за утврђивање вишка запослених, па су као критеријум узети (прво је узет критеријум вишег значаја, а уколико на основу њега није могуће утврдити који ће између више запослених који обављају исте послове бити утврђен као вишак примењује се као супсидијерни нижи критеријум) ометеност детета у психофизичком развоју, малолетна деца предшколског узраста или малолетна деца на обавезном школовању, незапослен брачни друг и нерешено стамбено питање. Тужиоци су проглашени вишком за чијим је радом престала потреба, а као критеријум за одређивање који ће од тројице извршилаца на истим пословима, бити одређени као вишак, коришћен је други критеријум будући да на основу критеријума један није било могуће утврдити ко од запослених представља вишак. Преостали запослени који је остао на радном месту ... има малолетно дете предшколског узраста. Огласом од 29.11.2018. године који је објављен на основу Одлуке о покретању поступка за утврђивање вишка запослених од 29.11.2018. године, позвани су запослени који обављају послове на радним местима за чије је обављање престала потреба код туженог у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова да у циљу утврђивања релевантних чињеница којима послодавац не располаже, а које су од значаја за промену у напред наведени критеријума у року утврђеном огласом доставе релевантну документацију. Списак запослених који представљају вишак је саставни део Одлуке о решавању вишка запослених код туженог од 20.12.2018. године на којем списку се налазе и тужиоци. Утврђено је да тужиоци нису имали малолетну децу предшколског нити школског узраста, да нису доставили неопходну документацију, као и да је сва документација која је донета у поступку решавања вишка запослених истакнута на огласној табли која се налазила на видном месту и била доступна свим запосленима.

На основу овако утврђеног чињеница правилно су нижестепени судови закључили да тужбени захтев тужилаца није основан јер им је престао радни однос у законито спроведеном поступку и без повреда права тужилаца, код чињенице да је од три запослена само један испуњавао критеријуме за останак на радном месту ... - Оцењено је да прописани критеријуми нису дискриминаторског карактера који би тужиоце ставио у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији код чињенице да тужиоци нису узели учешће у поступку рационализације и да се нису одазвали на објављени оглас нити доставили неопходну документацију.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

И по схватању Врховног касационог суда, у конкретном случају су постојали услови за доношење решења о отказу уговора о раду, у смислу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05, 75/14) јер је Одлуком о увођењу организационих промена и Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог од 20.11.2018. године, смањен је број извршилаца на радном месту ... - ...

у ... због смањења обима посла (са 3 смањено на 1 извршиоца) и тиме је престала потреба за радом тужилаца. Такође, тужиоцима је пре доношења решења о отказу уговора о раду исплаћена отпремнина. Поред тога, Одлуком о покретању поступка за утврђивање вишка запослених од 29.11.2018. године, утврђени су критеријуми за утврђивање вишка запослених (ометеност детета у психофизичком развоју, малолетна деца предшколског узраста или малолетна деца на обавезном школовању, незапослен брачни друг и нерешено стамбено питање), а које критеријуме је тужени објавио у огласу на огласној табли, којим је позвао запослене да доставе документацију за примену критеријума, а коју тужиоци нису доставили. На овај начин по оцени Врховног касационог суда послодавац је у конкретном случају у потпуности испоштовао поступак прописан одредбама Закона о раду који претходи доношењу решења о отказу уговора о раду на основу цитиране одредбе истог закона. С`тога нису основани наводи ревизије тужилаца о погрешној примени материјалног права и нема злоупотребе права од стране туженог.

Супротно наводима ревизије којима се указује да није престала потреба за радом тужилаца јер су послове које су они обављали радила и трећа лица, а да су на радном месту на коме су тужиоци били запослени, наставили да раде други запослени, право је туженог као послодавца, да у циљу рационализације и уштеде у пословању сам креира и организује процес рада и одреди начин на који ће се обављати поједини послови, па и поверавањем појединих послова из описа предходно постојећег радног места, другим запосленима у оквиру других радних места. Такво прераспоређивање послова не значи да на радном месту на коме су тужиоци били запослени није смањен број извршилаца. Питање наступања технолошких, економских и организационих промена, које су условиле престанак потребе за радом запослених, организација пословања, број и структура запослених који су потребни послодавцу за успешно пословање, односно структура и број запослених за чијим је радом престала потреба, су у домену економске политике послодавца, која не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права запослених за чијим је радом престала потреба (у радном спору). Суд у таквом поступку преиспитује само законитост спроведеног поступка утврђивања вишка запослених и доношења решења по том основу. Пословна организација је у искључивој надлежности послодавца, односно он има право да организује пословање на начин који сматра најбољим, па и посредством смањења броја извршилаца и њиховог брисања из правилника о организацији и систематизацији послова. У поступку пред нижестепеним судовима је утврђено да није било могућности за премештај тужилаца на друге послове, нити је тужени имао упражњено радно место у року из члана 182. ЗОР, па је правилна одлука нижестепених судова да није основан захтев тужилаца за поништај отказа уговора о раду.

Како је радни однос тужиоцима законито престао то није испуњен услов прописан одредбом члана 191. став 1. Закона о раду да се тужиоци врате на рад као и њихов захтев за накнаду зараде.

Правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање јер то није дозвољено према члану 407. став 2. ЗПП.

Како се ревизијом понављају жалбени разлози који су били предмет правилне и потпуне оцене другостепеног суда, на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију не представљају трошкове који су потребни за вођење парнице, па је на основу члана 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић